

ZULFIYAXONIM MUHABBAT KUYCHISI

Abdurahmonova Nodira
Toshkent tibbiyot akademiyasi

Xolboyeva Dilruzabegim
Toshkent tibbiyot akademiyasi

Annotatsiya:

Ushbu maqolada Zulfiyaxonim hayoti, faoliyati, ijodidan qisqacha ma'lumotga ega bo'lamiz. Shuningdek, Zulfiyaxonim, bahor va muhabbat kuychisi deb tanilgan shoiradir. Hamid Olimjonning rafiqasi. Vafotidan so'ng ko'plab muhabbat haqida she'rlar yozgan.

Kalit so'zlar: hayoti, ijodi, she'rlari, jamoat arbobi, muharrir, kitobxonlar, xalq shoirasi.

Kirish

Zulfiya Hayoti va Ijodi shoira muharrir bo'lim boshlig'i tarjimon 01 Mar 1915, Toshkent shahri da tavallud topgan 23 Aug 1996, Toshkent shahri da vafot etgan 68573 marta ko'rildi Zulfiya asarlari: Barcha asarlari She'rlari Zulfiya (1915—1996) O'zbek shoirasi. Taniqli o'zbek shoirasi Zulfiya 1915- yilning 1-martida Toshkent shahrida Isroil temirchi oilasida tug'ildi. 1922-yildan 1931-yilgacha maktabda, so'ng 1931 - 1934-yillar orasida qizlar bilim yurtida tahsil oldi. Mehnat faoliyatini juda erta boshlagan shoira deyarli bir umr jurnalistika va nashriyot sohasida ishladi. U 1935 - 1938- yillarda Til va adabiyot instituti aspiranti, 1938 - 1948-yillar mobaynida Bolalar nashriyoti muharriri, O'zbekiston davlat nashriyoti bo'lim mudiri, 1953- yilgacha «Saodat» jurnalida bo'lim mudiri, 1953- yildan to 1980- yilga qadar, salkam o'ttiz yil davomida, shu jurnalning Bosh muharriri lavozimida ishlab keldi. Mashhur o'zbek shoiri Hamid Olimjonning turmush o'rtog'i, o'ziga xos she'riyati bilan ming lab kitobxonlar qalbini rom etgan iste'dodli shoira Zulfiya 1996-yilning 1-avgustida vafot etdi. Zulfiya (taxallusi; to'liq ism sharifi Zulfiya Isroilova) (1915.1.3— Toshkent — 1996.1.8) — shoira, jurnalist, tarjimon, jamoat arbobi. O'zbekiston xalq shoirasi (1965). Mehnat Qahramoni (1984). Shoir Hamid Olimjonning rafiqasi. Xotin-qizlar ped. bilim yurtini tugatgach (1931—34), O'zbekiston Fanlar qo'mitasi qoshidagi Til va adabiyot in-ti aspiranturasiga o'qishga kirgan (1935). So'ng Yoshlar va o'smirlar adabiyoti nashriyotida muharrir (1938—40), O'zbekiston davlat nashriyotida bo'lim mudiri (1941— 50), "O'zbekiston xotin-qizlari" (q. "Saodat") jur.da bo'lim mudiri (1950—53), bosh muharrir (1954—85) bo'lib ishlagan.

Ta'lim.

1931-yil Xotin-qizlar pedagogika bilim yurtiga o'qishga kirib, 1934-yil tugatgan. 1935-yil O'zbekiston SSR Fanlar qo'mitasi qoshidagi Til va adabiyot instituti aspiranturasiga o'qishga kirgan.

Faoliyati.

1938—1940-yillarda Yoshlar va o'smirlar adabiyoti nashriyotida muharrir, O'zbekiston davlat nashriyotida bo'lim mudiri (1941—1950), „O'zbekiston xotin-qizlari“ (qarang „Saodat“ jurnali) jurnalida bo'lim mudiri (1950—53), bosh muharrir (1954—1985) bo'lib ishlagan.

Mukofotlari.

Zulfiya xalqaro „Javaharlal Neru“ (1968), „Nilufar“ (1971) mukofotlari hamda Hamza nomidagi O'zbekiston davlat mukofoti (1970) laureati. Shuningdek, u Bolgariyaning „Kirill va Mefodiy“ (1972) ordeniga sazovor bo'lgan.

O'zbekiston hukumati atoqli shoironing madaniyatimiz taraqqiyotidagi katta xizmatlarini e'tiborga olib, Zulfiya nomidagi Davlat mukofotini ta'sis etdi. Toshkentdagi ko'chalardan biriga uning nomi berilgan.

Ijodi.

Uning ilk she'ri 1931-yilda „Ishchi“ gazetasida bosilgan. Dastlab 1932 yil „Hayot varaqalari“ she'rlar to'plami nashr etilgan. Shundan keyin uning „Temiroy“ (1934), „She'rlar“, „Qizlar qo'shig'i“ (1939) she'riy kitoblari e'lon qilingan. Zulfiy she'riy ijodining porlashi „Uni Farhod der edilar“ (1943), „Hijron kunlarida“ (1944) va „Hulkar“ (1947) to'plamlari bilan bog'liq. Ayniqsa, Hamid Olimjonning bevaqt vafotidan keyin (1944) yozilgan, ruhiy silsilalar va qalb iztiroblari bilan to'la she'rlar Zulfiya ijodida jiddiy o'zgarishlar sodir bo'lganidan darak beradi. U shaxsiy fojiasi tasviri orqali Ikkinchi jahon urushidan katta talafot va yo'qotishlar bilan chiqqan xalqning dard va alamlarini ifodaladi.

1940-yillar oxirida e'lon qilingan Sovet Ittifoqining san'at va adabiyot to'g'risidagi qarorlari o'zbek adabiyotiga ham katta zarar keltirdi. Zulfiya badbin kayfiyatlar — pessimistik kechinmalar kuychisi sifatida ta'na toshlari ostida qoldi. Shundan keyin u, boshqa qalamkash birodarlari singari, „davr g'oyalari“ni ifodalovchi she'rlar yozishga o'tdi. Lekin ko'p o'tmay, o'zbek ayollari hayotini yaxshi biluvchi shoira va jurnalist sifatida dugonalari haqida she'r va publitsistik maqolalar yozdi, ularni ijtimoiy faollikka chaqirdi, insoniy haq-huquqlarining poymol bo'lmasligi uchun kurashdi.

1950-yillarning 2-yarmida u Osiyo va Afrika yozuvchilarining tinchlik va xalqaro birdamlik shiori ostida o'tgan harakatida faol qatnashib, jahonning ko'pgina mamlakatlarida bo'ldi. Hindiston, Misr, Yaponiya va qo'shni respublikalarga qilgan safari shoira ijodida chuqur iz

qoldirdi. „Mushoira“, „O‘g‘lim, sira bo‘lmaydi urush“, „Qozog‘iston o‘lanlari“, „Men chizolmagan surat“ singari she‘rlari Zulfiyaga shuhrat keltirdi. Zulfiya she‘rlarida tasvir etilayotgan hayot ko‘lami kengayb, ijodiga xorijiy xalqlar hayoti manzaralari ham kirib keldi. 70-yil lardan boshlab uning ijodidagi milliy hayot tasvirida yangi ranglar kamalagi paydo bo‘ldi, haqqoniylik va his-hayajon kuchaydi. „O‘ylar“ (1965) she‘riy guldastasi bilan boshlangan voqelikni falsafiy idrok etish tamoyili „Visol“ (1972), „Yillar, yillar...“ (1975) she‘riy kitoblarida davom etib, shoira ijodida chinakam badiiy yuksalish davri boshlanganini namoyish etdi. U yana doston janriga qaytib, ustoz Oybekning so‘nggi safariga bag‘ishlangan „Quyoshli qalam“ (1970) dostonini yaratdi. Ayni paytda shoira bolalarga bag‘ishlangan turkum she‘rlar ham yozdi („Lolaqizg‘aldoq“, 1975).

Zulfiya hayotining muhim bir qismini Hamid Olimjonning adabiy merosini o‘rganish va nashr etish ishiga bag‘ishladi. Ana shu jarayonning uzviy qismi sifatida u shoirning „Semurg‘ yoki Parizod va Bunyod“ dostoni asosida qo‘g‘irchoq teatri uchun „Semurg“ pyesasi (S. Somova bilan hamkorlikda) hamda „Zaynab va Omon“ operasi librettosini yozdi.

Zulfiya she‘riyati ana shunday pokiza buloqlardan suv ichgan ijoddir. Ayni shu sababdan uning tinchlik haqidagi, inson ruhiya-tini g‘ajib tashlay oladigan hijron to‘g‘risidagi, tabiatning ajib bir holati borasidagi she‘rlari hech kimni befarq qoldirmaydi. Shu bois shoiraning barcha ayollarga, barcha onaiarga, barcha ma‘shuqalarga xos, tushunarli, anglanarli bo‘lgan she‘riyati aslo eskirmaydi. Uning asarlarida halol inson tuyg‘ularining porloq yulduzi charaqlab turadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo‘lsam Zulfiyaxonim o‘zbek she‘riyatida o‘ziga xos o‘ringa ega shoira bo‘lishi bilan birga inson sifatida ham shu xalqning barcha olijanob xislatlariga ega ayol bo‘lgan. Bugun shu maqolani yozish va Zulfiyaxonimni ijodiga chuqurroq nazar solish orqali yana bir karra amin boldimki, ozbek adabiyoti XX asrda har qancha ziddiyatli, mashaqqatli va murakkab yolni bosib otgan bolmasin, unda bir qator tom manodagi ijodkorlar etishib chiqgan va ularni ichidagi porloq yuzluzlardan biri bu Zulfiyaxonim bo‘lgan. Bugungi istiqlol kunlarida ularning ijodlari yangi qirralari bilan namoyon bo‘lmoqda. Zulfiyaxonimning hayoti va ijodi barcha xotin-qizlar uchun ibrat. Negaki, uning hayotidagi mehnatsevarligi, doimo olg‘a intilishi, sevgi bobida sadoqatli yor ekanligi, badiiy ijod borasida tinimsiz izlanuvchanligi hamda hayot qiyinchilik larida esankiramasligi, erishilgan yutuqlar oldida o‘zini yo‘qotmasligi har qanday qiz yoki ayol qalbida havas uyg‘otadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://bilimlar.uz/zulfiya-1915-1996/>
2. Sultonova M., Ijod sahifalari, Toshkent, 1975; Zulfiya [bibliografiya], Toshkent, 1977;
3. Sultonova M., Zulfiya, Toshkent, 1985;
4. Ibrohimov M., Quyoshli she'riyat ijodkori, Toshkent, 1986; Ehtirom [nashrga tayyorlovchilar: Rahima Shomansurova, Ra'no Rahmonova], Toshkent, 1995. Naim Karimov. m. G. Gulyama, 1983. Qayumov L. Shoiri Zulfiya. Toshkent, O'zadabiynashr, 1965.
5. <https://qoshtepa.uz/site/view/news/1948>
6. Boburjon, T., & Shohruhxon, N. (2023). DOES INFLATION SIGNIFICANTLY AFFECT STOCK INVESTMENTS AND THEIR PRICE?. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 1, 61-64.
7. Boburjon, T., & Shohruhxon, N. (2023). THE ROLE OF TAXES IN THE BUDGET INCOME IN THE CASE OF UZBEKISTAN. Журнал: Союз Науки и Образования, 5(1), 9-12.
8. Qodirjon o'g'li, T. B., & Odil o'g'li, R. B. (2022). PUZZLES INVOLVING THE STOCK MARKET, INFLATION AND THE PREDICTABILITY OF STOCK MARKET RETURNS. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 5, 14-17.
9. Boburjon, T. (2024). SOLIQA TORTISHNING EKOLOGIK YO 'NALTIRILGANLIGINI KUCHAYTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI TAHLILI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 37(1), 145-150.
10. Qodirjon o'g'li, T. B. (2024). SUV RESURSLARIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQ TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISHNING AHAMIYATI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 37(1), 151-153.
11. Qodirjon o'g'li, T. B. (2024). SUV RESURSLARIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQ TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISHNING AHAMIYATI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 37(1), 151-153.